

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอสี้ออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ” ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	ขนาดของประชากร
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบแบบที (t – test)
ANOVA	แทน	การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of covariance)
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบแบบเอฟ (F – test)
df	แทน	ค่าองศาแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลรวมของกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน (Sum of square)
MS	แทน	ความแปรปรวน (Mean of sum of square)
Sig.	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน แยกออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกร ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ และการสนับสนุนจากภาครัฐ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ประกอบด้วย ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านนันทนาการ และด้านความปลอดภัย

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่นตามคุณลักษณะส่วนบุคคล โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t - test) ชนิด Independent samples และการทดสอบค่าเอฟ (F - test) ชนิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวโดยใช้สถิติ One - way ANOVA และตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี ทดสอบแบบ Least significant difference (LSD)

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอสีอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ

ส่วนที่ 5 ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอสีอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการและการสนับสนุนจากภาครัฐ รายละเอียดดังตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(N = 122)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	50	40.98
- หญิง	72	59.02
2. อายุ		
- ไม่เกิน 30 ปี	6	4.92
- 31 – 40 ปี	32	26.23
- 41 – 50 ปี	60	49.18
- มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	24	19.67
3. ระดับการศึกษา		
- ระดับประถมศึกษา	83	68.03
- ระดับมัธยมศึกษา / ปวช.	34	27.87
- ปวส./ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า	2	1.64
- ระดับปริญญาตรี	3	2.46
4. สถานภาพสมรส		
- สมรส	107	87.70
- หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	15	12.30

ตาราง 5 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
- 1 - 2 คน	8	6.56
- 3 - 4 คน	49	40.16
- 5 คนขึ้นไป	65	53.28
6. จำนวนพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ		
- 3 ไร่	1	0.82
- 4 ไร่	16	13.11
- 5 ไร่ขึ้นไป	105	86.07
7. การสนับสนุนจากการภาครัฐ		
- ได้รับการสนับสนุนน้อย (1 - 2 ด้าน)	27	22.13
- ได้รับการสนับสนุนมาก (3 ด้านขึ้นไป)	95	77.87
รวม	122	100.00

จากตาราง 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 59.02 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 49.18 สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 68.03 มีสถานภาพสมรส จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 87.70 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5 คนขึ้นไป จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 53.28 มีจำนวนพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ 5 ไร่ขึ้นไป จำนวน 105 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 86.07 และการสนับสนุนจากภาครัฐ จำนวน 95 คน ได้รับการสนับสนุนมาก (3 ด้านขึ้นไป) คิดเป็นร้อยละ 77.87

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการ
ปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น

ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร รายละเอียดดังตาราง 6 - 14

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ในภาพรวมและรายด้าน

(N = 122)

ข้อที่	คุณภาพชีวิตของเกษตรกร	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
1	ด้านสุขภาพอนามัย	3.89	0.65	มาก
2	ด้านการศึกษา	3.86	0.76	มาก
3	ด้านที่อยู่อาศัย	4.14	0.62	มาก
4	ด้านครอบครัว	4.32	0.61	มาก
5	ด้านเศรษฐกิจ	3.84	0.66	มาก
6	ด้านสภาพแวดล้อม	3.98	0.66	มาก
7	ด้านนันทนาการ	3.90	0.82	มาก
8	ด้านความปลอดภัย	3.91	0.72	มาก
ภาพรวม		3.98	0.57	มาก

จากตาราง 6 พบว่า คุณภาพชีวิตของเกษตรกรโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน (ค่าเฉลี่ย = 3.98) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.84 - 4.32 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านครอบครัว (ค่าเฉลี่ย = 4.32) รองลงมา คือ ด้านที่อยู่อาศัย (ค่าเฉลี่ย = 4.14) ด้านสภาพแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย = 3.98) ด้านความปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย = 3.91) ด้านนันทนาการ (ค่าเฉลี่ย = 3.90) ด้านสุขภาพอนามัย (ค่าเฉลี่ย = 3.89) ด้านการศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 3.86) และด้านเศรษฐกิจ (ค่าเฉลี่ย = 3.84) ตามลำดับ

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านสุขภาพอนามัย รายข้อ

(N = 122)

ข้อที่	คุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านสุขภาพอนามัย	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
1	ท่านได้รับประทานอาหารครบ 5 หมู่ เพียงพอในแต่ละวัน เช่น นม ไข่ ข้าว ผัก ผลไม้	4.06	0.83	มาก
2	ท่านมักหลีกเลี่ยงอาหารรสเผ็ดจัด เย็น จัด และของทอด ที่ส่งผลต่อสุขภาพ ของท่านในอนาคต	3.68	0.93	มาก
3	ท่านมีน้ำดื่มและน้ำใช้ที่สะอาดไว้ใช้/ บริโภค	4.25	0.77	มาก
4	ท่านได้ไปพบแพทย์เพื่อตรวจสุขภาพ ประจำปีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	3.75	1.17	มาก
5	ท่านมีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีโรคประจำตัว เช่น ความดัน เบาหวาน หัวใจ	3.77	1.22	มาก
6	ท่านนอนหลับพักผ่อนเพียงพออย่าง น้อยวันละ 6 – 8 ชั่วโมง	4.17	0.83	มาก
7	ท่านไม่ข้องเกี่ยวกับอบายมุข เช่น สุบหรี่ ดื่มสุรา เป็นต้น	3.79	1.31	มาก
8	ท่านได้ออกกำลังกายเป็นประจำสัปดาห์ ละ 3 วัน ๆ ละครึ่งชั่วโมง	3.62	1.10	มาก
ภาพรวม		3.89	0.65	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อคุณภาพชีวิตของ
เกษตรกร ด้านสุขภาพอนามัย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.89) มีค่าเฉลี่ยอยู่
ระหว่าง 3.62 – 4.25 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านมีน้ำดื่ม
และน้ำใช้ที่สะอาดไว้ใช้/บริโภค (ค่าเฉลี่ย = 4.25) รองลงมาคือ ท่านนอนหลับพักผ่อน

เพียงพอน้อยวันละ 6 – 8 ชั่วโมง (ค่าเฉลี่ย = 4.17) และท่านได้รับประทานอาหารครบ 5 หมู่เพียงพอในแต่ละวัน เช่น นม ไข่ ข้าว ผัก ผลไม้ (ค่าเฉลี่ย = 4.06) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมักหลีกเลี่ยงอาหารรสเผ็ดจัด เย็นจัด และของทอด ที่ส่งผลต่อสุขภาพของท่านในอนาคต (ค่าเฉลี่ย = 3.68) และท่านได้ออกกำลังกายเป็นประจำสัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละครึ่งชั่วโมง (ค่าเฉลี่ย = 3.62) ตามลำดับ

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านการศึกษา รายข้อ

(N = 122)

ข้อที่	คุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านการศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
1	การศึกษาของท่านมีผลต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรวม	3.53	1.23	มาก
2	ท่านได้้นำการถ่ายทอดเทคโนโลยี การฝึกอบรมด้านการเกษตร มาใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรวม	4.04	0.86	มาก
3	ท่านมีความรู้ในด้านการขายผลผลิต	3.55	1.09	มาก
4	ท่านได้รับการศึกษา การฝึกอบรมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ	3.85	1.01	มาก
5	การศึกษาหรือการฝึกอบรมช่วยให้ท่านเป็นคนมีเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่น	4.31	0.70	มาก
ภาพรวม		3.86	0.76	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.86) มีค่าเฉลี่ยอยู่

ระหว่าง 3.53 – 4.31 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การศึกษา หรือการฝึกอบรมช่วยให้ท่านเป็นคนมีเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย = 4.31) รองลงมาคือ ท่านได้นำการถ่ายทอดเทคโนโลยี การฝึกอบรมด้านการเกษตร มาใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ค่าเฉลี่ย = 4.04) และท่าน ได้รับการศึกษา การฝึกอบรมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ (ค่าเฉลี่ย = 3.85) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การศึกษาของท่านมีผลต่อการ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ค่าเฉลี่ย = 3.53) ตามลำดับ

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านที่อยู่อาศัย รายข้อ

(N = 122)

ข้อที่	คุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านที่อยู่อาศัย	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
1	บ้านของท่านมีขนาดพอเหมาะกับสมาชิก ภายในบ้าน	4.27	0.78	มาก
2	บ้านของท่านอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี เช่น มีอากาศถ่ายเท และร่มรื่น	4.31	0.76	มาก
3	บ้านของท่านมีความมั่นคงแข็งแรง	4.28	0.80	มาก
4	ท่านจัดการบ้านเรือนถูกสุขลักษณะเป็น สัดส่วนตามการใช้งาน เช่น ห้องครัว ห้องนอน ห้องนั่งเล่น และห้องน้ำ	4.18	0.81	มาก
5	บ้านของท่านมีเครื่องอำนวยความสะดวก สะดวกตามสมควร เช่น ตู้เย็น เครื่อง ซักผ้า พัดลม เต้าแก๊ส และพาหนะ เดินทาง	4.17	0.86	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	คุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านอยู่อาศัย	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
6	บ้านของท่านสะอาดปลอดจากพาหะนำ โรคจากแมลงสาบ หนู และยุง	3.47	0.77	ปานกลาง
7	ท่านเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์บ้านที่อยู่ อาศัยถูกต้องตามกฎหมาย	4.28	0.94	มาก
ภาพรวม		4.14	0.62	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านที่อยู่อาศัย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.14) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.47 – 4.31 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ บ้านของท่านอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี เช่น มีอากาศถ่ายเท และร่มรื่น (ค่าเฉลี่ย = 4.31) รองลงมา คือ บ้านของท่านมีความมั่นคงแข็งแรงและท่านเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์บ้านที่อยู่อาศัยถูกต้องตามกฎหมาย (ค่าเฉลี่ย = 4.28) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บ้านของท่านมีเครื่องอำนวยความสะดวกตามสมควร เช่น ตู้เย็น เครื่องซักผ้า พัดลม เต้าแก๊ส และพาหนะเดินทาง (ค่าเฉลี่ย = 4.17) และบ้านของท่านสะอาดปลอดจากพาหะนำโรคจากแมลงสาบ หนู และยุง (ค่าเฉลี่ย = 3.77) ตามลำดับ

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านครอบครัว รายข้อ

(N = 122)

ข้อที่	คุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านครอบครัว	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
1	ครอบครัวของท่านมีความรักความสามัคคี และลดความขัดแย้งในครอบครัว	4.25	0.79	มาก
2	ท่านรับประทานอาหารร่วมกันกับ ครอบครัวโดยพร้อมเพียงกัน พุดคุยกัน อย่างเป็นกันเอง	4.29	0.75	มาก
3	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ครอบครัวของท่านได้ ปรึกษาหารือกันโดยใช้เหตุผล	4.33	0.65	มาก
4	ท่านให้เกียรติกับคนในครอบครัว ให้ความ ไว้นื้อเชื่อใจกัน	4.42	0.62	มาก
5	ครอบครัวมักจัดกิจกรรมร่วมกันในวันสำคัญ เช่น วันเกิด วันสงกรานต์ วันขึ้นปีใหม่ วันแม่ และวันพ่อ	4.32	0.73	มาก
ภาพรวม		4.32	0.61	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านครอบครัว โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.32) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.25 – 4.42 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านให้เกียรติกับคนในครอบครัว ให้ความไว้นื้อเชื่อใจกัน (ค่าเฉลี่ย = 4.42) รองลงมาคือ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ครอบครัวของท่านได้ปรึกษาหารือกันโดยใช้เหตุผล (ค่าเฉลี่ย = 4.33) และครอบครัวมักจัดกิจกรรมร่วมกันในวันสำคัญ เช่น วันเกิด วันสงกรานต์ วันขึ้นปีใหม่ วันแม่ และวันพ่อ (ค่าเฉลี่ย = 4.32) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครอบครัวของท่านมีความรักความสามัคคี และลดความขัดแย้งในครอบครัว (ค่าเฉลี่ย = 4.25) ตามลำดับ

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านเศรษฐกิจ รายข้อ

(N = 122)

ข้อที่	คุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านเศรษฐกิจ	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
1	ท่านพึงพอใจกับรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตร	3.75	0.92	มาก
2	ท่านได้มีการออมเงินฝากไว้ในธนาคารเพื่อใช้จ่ายในยามจำเป็นในอนาคต	3.13	1.09	ปานกลาง
3	ท่านมีเงินทุนเป็นของตนเองในการประกอบอาชีพเกษตร	2.97	1.10	ปานกลาง
4	สมาชิกในบ้านของท่านช่วยกันประหยัดค่าใช้จ่ายภายในบ้าน เช่น ไฟฟ้า ประปา	3.84	0.94	มาก
5	สมาชิกในบ้านของท่านหลีกเลี่ยงการพนันที่เป็นบ่อเกิดของความหายนะ	4.23	0.97	มาก
6	ครอบครัวของท่านประหยัดค่าใช้จ่ายโดยทำกับข้าวรับประทานเองเป็นส่วนใหญ่ และซื้อกับข้าวเป็นบางครั้ง	4.36	0.76	มาก
7	ครอบครัวของท่านได้ปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อไว้บริโภคในครัวเรือน เหลือกก็เก็บขาย	4.19	0.95	มาก
8	สมาชิกในครอบครัวของท่านเป็นสมาชิกออมทรัพย์และกองทุนหมู่บ้าน	4.24	0.84	มาก
ภาพรวม		3.84	0.66	มาก

จากตาราง 11 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านเศรษฐกิจ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.84) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.97 – 4.36 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครอบครัวของท่านประหยัดค่าใช้จ่ายโดยทำกับข้าวรับประทานเองเป็นส่วนใหญ่ และซื้อกับข้าวเป็น

บางครั้ง (ค่าเฉลี่ย = 4.36) รองลงมาคือ สมาชิกในครอบครัวของท่านเป็นสมาชิกออมทรัพย์และกองทุนหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย = 4.24) และสมาชิกในบ้านของท่านหลีกเลี่ยงการพนันที่เป็นบ่อเกิดของความหายนะ (ค่าเฉลี่ย = 4.23) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านได้มีการออมเงินฝากไว้ในธนาคารเพื่อใช้จ่ายในยามจำเป็นในอนาคต (ค่าเฉลี่ย = 3.13) และท่านมีเงินทุนเป็นของตนเองในการประกอบอาชีพเกษตร (ค่าเฉลี่ย = 2.97) ตามลำดับ

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านสภาพแวดล้อม รายข้อ

(N = 122)

ข้อที่	คุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านสภาพแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
1	ชุมชนของท่านมีสภาพแวดล้อมที่บริสุทธิ์	4.15	0.76	มาก
2	ในชุมชนของท่านปลอดภัยจากปัญหามลภาวะ เช่น ฝุ่นละออง เสียงดัง น้ำเป็นต้น	3.84	0.79	มาก
3	ในชุมชนของท่านมีการคมนาคมที่สะดวก และไม่ประสบกับภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม	4.03	0.94	มาก
4	ในชุมชนของท่านมีทรัพยากรที่จำเป็นเพียงพอต่อการดำรงชีวิต	3.90	0.93	มาก
	ภาพรวม	3.98	0.66	มาก

จากตาราง 12 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านสภาพแวดล้อม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.98) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.84 – 4.15 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ชุมชนของท่านมีสภาพแวดล้อมที่บริสุทธิ์ (ค่าเฉลี่ย = 4.15) รองลงมาคือ ในชุมชนของท่านมีการคมนาคมที่สะดวก และไม่ประสบกับภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม (ค่าเฉลี่ย = 4.03) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ในชุมชนของท่านปลอดภัยจากปัญหามลภาวะ เช่น ฝุ่นละออง เสียงดัง น้ำ เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย = 3.84) ตามลำดับ

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านนันทนาการ รายข้อ

(N = 122)

ข้อที่	คุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านนันทนาการ	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
1	ท่านใช้เวลาว่างในการเพิ่มพูนความรู้ ในอาชีพ	3.81	0.90	มาก
2	ท่านใช้เวลาว่างทำงานอดิเรกที่ชอบ เช่น ปลูกต้นไม้ อ่านหนังสือ เย็บปัก ถักร้อย และซ่อมแซมเครื่องมือ เครื่องใช้	3.98	0.90	มาก
ภาพรวม		3.90	0.82	มาก

จากตาราง 13 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านนันทนาการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.90) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.81 – 3.98 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านใช้เวลาว่างทำงานอดิเรกที่ชอบ เช่น ปลูกต้นไม้ อ่านหนังสือ เย็บปักถักร้อย และซ่อมแซมเครื่องมือเครื่องใช้ (ค่าเฉลี่ย = 3.98) รองลงมาคือ ท่านใช้เวลาว่างในการเพิ่มพูนความรู้ในอาชีพ (ค่าเฉลี่ย = 3.81) ตามลำดับ

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านความปลอดภัย รายข้อ

(N = 122)

ข้อที่	คุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านความปลอดภัย	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
1	ชุมชนของท่านมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	4.03	0.78	มาก
2	ชุมชนของท่านปลอดภัยจากยาเสพติดให้โทษ	3.50	1.03	ปานกลาง
3	ชุมชนของท่านได้ช่วยกันป้องกันเรื่อง การลักทรัพย์	4.04	0.86	มาก
4	ชุมชนของท่านได้ช่วยกันป้องกันเรื่อง อาชญากรรม และภัยธรรมชาติ	4.07	0.86	มาก
ภาพรวม		3.91	0.72	มาก

จากตาราง 14 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้านความปลอดภัย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.91) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.07 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ชุมชนของท่านได้ช่วยกันป้องกันเรื่องอาชญากรรม และภัยธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 4.07) รองลงมาคือ ชุมชนของท่านได้ช่วยกันป้องกันเรื่องการลักทรัพย์ (ค่าเฉลี่ย = 4.04) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชุมชนของท่านปลอดภัยจากยาเสพติดให้โทษ (ค่าเฉลี่ย = 3.50) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาความแตกต่างการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ศึกษาความแตกต่างการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t - test) ชนิด Independent samples และการทดสอบค่าเอฟ (F - test) ชนิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวโดยใช้สถิติ One-way ANOVA และตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบ Least significant difference (LSD) รายละเอียดดังตาราง 15 - 22

ตาราง 15 ผลการศึกษาความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการ
จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t - test)

(N = 122)

คุณภาพชีวิตของ เกษตรกร	แหล่งความ แปรปรวน	n	M	S	t	Sig.
ด้านสุขภาพอนามัย	ชาย	50	3.67	.64	3.22	.851
	หญิง	72	4.04	.61		
ด้านการศึกษา	ชาย	50	3.69	.74	2.04	.845
	หญิง	72	3.97	.76		
ด้านที่อยู่อาศัย	ชาย	50	4.00	.61	1.98	.850
	หญิง	72	4.23	.62		
ด้านครอบครัว	ชาย	50	4.24	.59	1.33	.791
	หญิง	72	4.38	.61		
ด้านเศรษฐกิจ	ชาย	50	3.70	.62	1.93	.544
	หญิง	72	3.93	.67		
ด้านสภาพแวดล้อม	ชาย	50	3.78	.67	2.87	.167
	หญิง	72	4.12	.58		

ตาราง 15 (ต่อ)

คุณภาพชีวิตของ เกษตรกร	แหล่งความ แปรปรวน	n	M	S	t	Sig.
ด้านนันทนาการ	ชาย	50	3.78	.88	1.35	.204
	หญิง	72	3.98	.73		
ด้านความปลอดภัย	ชาย	50	3.79	.64	1.61	.222
	หญิง	72	4.00	.76		
รวม	ชาย	50	3.82	.52	2.52	.359
	หญิง	72	4.08	.58		

จากตาราง 15 ผลการศึกษาความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (t - test) ชนิด Independent samples ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 16 ผลการศึกษาความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการ
ปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่
อำเภอสี้ออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ
(N = 122)

คุณภาพชีวิตของเกษตรกร	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านสุขภาพอนามัย	ระหว่างกลุ่ม	.932	3	.311	.724	.539
	ภายในกลุ่ม	50.617	118	.429		
	รวม	51.549	121			
ด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3.163	3	1.054	1.818	.148
	ภายในกลุ่ม	68.428	118	.580		
	รวม	71.591	121			
ด้านที่อยู่อาศัย	ระหว่างกลุ่ม	.893	3	.298	.756	.521
	ภายในกลุ่ม	46.474	118	.394		
	รวม	47.367	121			
ด้านครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	.997	3	.332	.891	.448
	ภายในกลุ่ม	44.048	118	.373		
	รวม	45.045	121			
ด้านเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	1.348	3	.449	1.019	.387
	ภายในกลุ่ม	52.045	118	.441		
	รวม	53.393	121			
ด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	.241	3	.080	.180	.910
	ภายในกลุ่ม	52.546	118	.445		
	รวม	52.787	121			
ด้านนันทนาการ	ระหว่างกลุ่ม	4.263	3	1.421	2.121	.101
	ภายในกลุ่ม	79.056	118	.670		
	รวม	83.320	121			

ตาราง 16 (ต่อ)

คุณภาพชีวิตของเกษตรกร	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านความปลอดภัย	ระหว่างกลุ่ม	2.433	3	.811	1.582	.197
	ภายในกลุ่ม	60.518	118	.513		
	รวม	62.951	121			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.891	3	.297	.896	.445
	ภายในกลุ่ม	39.123	118	.332		
	รวม	40.014	121			

จากตาราง 16 ผลการศึกษาความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอสีอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า คุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอสีอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ในภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 17 ผลการศึกษาความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการ
ปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่
อำเภอสี้ออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับ
การศึกษา

(N = 122)

คุณภาพชีวิตของเกษตรกร	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านสุขภาพอนามัย	ระหว่างกลุ่ม	1.201	3	.400	.938	.425
	ภายในกลุ่ม	50.348	118	.427		
	รวม	51.549	121			
ด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.771	3	.590	.998	.397
	ภายในกลุ่ม	69.820	118	.592		
	รวม	71.591	121			
ด้านที่อยู่อาศัย	ระหว่างกลุ่ม	.985	3	.328	.836	.477
	ภายในกลุ่ม	46.328	118	.393		
	รวม	47.367	121			
ด้านครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	2.517	3	.839	2.327	.078
	ภายในกลุ่ม	42.529	118	.360		
	รวม	45.045	121			
ด้านเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	2.655	3	.885	2.058	.109
	ภายในกลุ่ม	50.737	118	.430		
	รวม	53.393	121			
ด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	1.365	3	.455	1.044	.376
	ภายในกลุ่ม	51.422	118	.436		
	รวม	52.787	121			

ตาราง 17 (ต่อ)

คุณภาพชีวิตของเกษตรกร	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านนันทนาการ	ระหว่างกลุ่ม	4.252	3	1.417	2.115	.102
	ภายในกลุ่ม	79.068	118	.670		
	รวม	83.320	121			
ด้านความปลอดภัย	ระหว่างกลุ่ม	.741	3	.247	.468	.709
	ภายในกลุ่ม	62.211	118	.527		
	รวม	62.951	121			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.365	3	.455	1.390	.249
	ภายในกลุ่ม	38.649	118	.328		
	รวม	40.014	121			

จากตาราง 17 ผลการศึกษาความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอสี้ออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า คุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอสี้ออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 ผลการศึกษาความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการ
ปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่
อำเภอสี้ออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้าน
สถานภาพสมรส

(N = 122)

คุณภาพชีวิตของเกษตรกร	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านสุขภาพอนามัย	ระหว่างกลุ่ม	.298	1	.298	.698	.405
	ภายในกลุ่ม	51.251	120	.427		
	รวม	51.549	121			
ด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.644	1	.644	1.089	.299
	ภายในกลุ่ม	70.948	120	.591		
	รวม	71.591	121			
ด้านที่อยู่อาศัย	ระหว่างกลุ่ม	.676	1	.676	1.738	.190
	ภายในกลุ่ม	46.691	120	.389		
	รวม	47.367	121			
ด้านครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	1.692	1	1.692	4.683	.032
	ภายในกลุ่ม	43.353	120	.361		
	รวม	45.045	121			
ด้านเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	.754	1	.754	1.718	.192
	ภายในกลุ่ม	52.639	120	.439		
	รวม	53.393	121			
ด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	.022	1	.022	.049	.824
	ภายในกลุ่ม	52.766	120	.440		
	รวม	52.787	121			

ตาราง 18 (ต่อ)

คุณภาพชีวิตของเกษตรกร	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านนันทนาการ	ระหว่างกลุ่ม	.484	1	.484	.702	.404
	ภายในกลุ่ม	82.835	120	.690		
	รวม	83.320	121			
ด้านความปลอดภัย	ระหว่างกลุ่ม	.230	1	.230	.440	.508
	ภายในกลุ่ม	62.721	120	.523		
	รวม	62.320	121			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.536	1	.536	1.630	.204
	ภายในกลุ่ม	39.478	120	.329		
	รวม	40.014	121			

จากตาราง 18 ผลการศึกษาความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอสี้ออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพสมรส โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า คุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอสี้ออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 ผลการศึกษาความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการ
ปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่
อำเภอสี้ออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้าน
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

(N = 122)

คุณภาพชีวิตของเกษตรกร	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านสุขภาพอนามัย	ระหว่างกลุ่ม	.141	2	.070	.163	.850
	ภายในกลุ่ม	51.408	119	.432		
	รวม	51.549	121			
ด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.924	2	.462	.778	.461
	ภายในกลุ่ม	70.667	119	.594		
	รวม	71.591	121			
ด้านที่อยู่อาศัย	ระหว่างกลุ่ม	.282	2	.141	.356	.701
	ภายในกลุ่ม	47.086	119	.376		
	รวม	47.367	121			
ด้านครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	.252	2	.126	.334	.717
	ภายในกลุ่ม	44.794	119	.376		
	รวม	45.045	121			
ด้านเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	2.323	2	1.161	2.706	.071
	ภายในกลุ่ม	51.070	119	.429		
	รวม	53.393	121			
ด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	.112	2	.056	.126	.882
	ภายในกลุ่ม	52.676	119	.443		
	รวม	52.787	121			

ตาราง 19 (ต่อ)

คุณภาพชีวิตของเกษตรกร	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
ด้านนันทนาการ	ระหว่างกลุ่ม	1.980	2	.990	1.449	.239
	ภายในกลุ่ม	81.339	119	.684		
	รวม	83.320	121			
ด้านความปลอดภัย	ระหว่างกลุ่ม	.073	2	.037	.069	.933
	ภายในกลุ่ม	62.878	119	.528		
	รวม	62.951	121			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.375	2	.188	.564	.571
	ภายในกลุ่ม	39.639	119	.333		
	รวม	40.014	121			

จากตาราง 19 ผลการศึกษาความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอสี้ออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า คุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอสี้ออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 20 ผลการศึกษาความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการ
ปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่
อำเภอสี้ออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้าน
จำนวนพื้นที่ที่เข้าโครงการ

(N = 122)

คุณภาพชีวิตของเกษตรกร	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านสุขภาพอนามัย	ระหว่างกลุ่ม	.349	2	.174	.405	.668
	ภายในกลุ่ม	51.200	119	.430		
	รวม	51.549	121			
ด้านการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.876	2	.438	.737	.481
	ภายในกลุ่ม	70.715	119	.594		
	รวม	71.591	121			
ด้านที่อยู่อาศัย	ระหว่างกลุ่ม	.242	2	.121	.305	.737
	ภายในกลุ่ม	47.125	119	.396		
	รวม	47.367	121			
ด้านครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	.966	2	.483	1.304	.275
	ภายในกลุ่ม	44.079	119	.370		
	รวม	45.045	121			
ด้านเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	.198	2	.099	.221	.802
	ภายในกลุ่ม	53.195	119	.447		
	รวม	53.393	121			
ด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	.059	2	.029	.066	.936
	ภายในกลุ่ม	52.729	119	.443		
	รวม	52.787	121			

ตาราง 20 (ต่อ)

คุณภาพชีวิตของเกษตรกร	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig.
ด้านนันทนาการ	ระหว่างกลุ่ม	.992	2	.496	.717	.490
	ภายในกลุ่ม	82.328	119	.692		
	รวม	83.320	121			
ด้านความปลอดภัย	ระหว่างกลุ่ม	.016	2	.008	.015	.985
	ภายในกลุ่ม	62.935	119	.529		
	รวม	62.951	121			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.186	2	.093	.278	.758
	ภายในกลุ่ม	39.828	119	.335		
	รวม	40.014	121			

จากตาราง 20 ผลการศึกษาความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอสี้ออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านจำนวนพื้นที่ที่เข้าโครงการโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า คุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอสี้ออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 21 ผลการศึกษาความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการ
 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐโดยใช้สถิติการ
 ทดสอบค่าที (t - test)

(N = 122)

คุณภาพชีวิตของ เกษตรกร	แหล่งความ แปรปรวน	n	M	S	t	Sig.																																																																																					
ด้านสุขภาพอนามัย	1-2 ด้าน	27	3.71	.58	1.61	.594																																																																																					
	3 ด้านขึ้นไป	95	3.94	.66			ด้านการศึกษา	1-2 ด้าน	27	3.44	.81	3.31	.744	3 ด้านขึ้นไป	95	3.97	.71	ด้านที่อยู่อาศัย	1-2 ด้าน	27	3.96	.60	1.69	.991	3 ด้านขึ้นไป	95	4.19	.62	ด้านครอบครัว	1-2 ด้าน	27	4.15	.57	1.67	.393	3 ด้านขึ้นไป	95	4.37	.61	ด้านเศรษฐกิจ	1-2 ด้าน	27	3.52	.61	2.87	.673	3 ด้านขึ้นไป	95	3.93	.65	ด้านสภาพแวดล้อม	1-2 ด้าน	27	3.89	.59	.77	.348	3 ด้านขึ้นไป	95	4.01	.67	ด้านนันทนาการ	1-2 ด้าน	27	3.68	.94	1.54	.099	3 ด้านขึ้นไป	95	3.96	.78	ด้านความปลอดภัย	1-2 ด้าน	27	3.78	.63	1.05	.507	3 ด้านขึ้นไป	95	3.95	.74	รวม	1-2 ด้าน	27	3.76	.51	2.28	.700	3 ด้านขึ้นไป
ด้านการศึกษา	1-2 ด้าน	27	3.44	.81	3.31	.744																																																																																					
	3 ด้านขึ้นไป	95	3.97	.71			ด้านที่อยู่อาศัย	1-2 ด้าน	27	3.96	.60	1.69	.991	3 ด้านขึ้นไป	95	4.19	.62	ด้านครอบครัว	1-2 ด้าน	27	4.15	.57	1.67	.393	3 ด้านขึ้นไป	95	4.37	.61	ด้านเศรษฐกิจ	1-2 ด้าน	27	3.52	.61	2.87	.673	3 ด้านขึ้นไป	95	3.93	.65	ด้านสภาพแวดล้อม	1-2 ด้าน	27	3.89	.59	.77	.348	3 ด้านขึ้นไป	95	4.01	.67	ด้านนันทนาการ	1-2 ด้าน	27	3.68	.94	1.54	.099	3 ด้านขึ้นไป	95	3.96	.78	ด้านความปลอดภัย	1-2 ด้าน	27	3.78	.63	1.05	.507	3 ด้านขึ้นไป	95	3.95	.74	รวม	1-2 ด้าน	27	3.76	.51	2.28	.700	3 ด้านขึ้นไป	95	4.04	.57								
ด้านที่อยู่อาศัย	1-2 ด้าน	27	3.96	.60	1.69	.991																																																																																					
	3 ด้านขึ้นไป	95	4.19	.62			ด้านครอบครัว	1-2 ด้าน	27	4.15	.57	1.67	.393	3 ด้านขึ้นไป	95	4.37	.61	ด้านเศรษฐกิจ	1-2 ด้าน	27	3.52	.61	2.87	.673	3 ด้านขึ้นไป	95	3.93	.65	ด้านสภาพแวดล้อม	1-2 ด้าน	27	3.89	.59	.77	.348	3 ด้านขึ้นไป	95	4.01	.67	ด้านนันทนาการ	1-2 ด้าน	27	3.68	.94	1.54	.099	3 ด้านขึ้นไป	95	3.96	.78	ด้านความปลอดภัย	1-2 ด้าน	27	3.78	.63	1.05	.507	3 ด้านขึ้นไป	95	3.95	.74	รวม	1-2 ด้าน	27	3.76	.51	2.28	.700	3 ด้านขึ้นไป	95	4.04	.57																			
ด้านครอบครัว	1-2 ด้าน	27	4.15	.57	1.67	.393																																																																																					
	3 ด้านขึ้นไป	95	4.37	.61			ด้านเศรษฐกิจ	1-2 ด้าน	27	3.52	.61	2.87	.673	3 ด้านขึ้นไป	95	3.93	.65	ด้านสภาพแวดล้อม	1-2 ด้าน	27	3.89	.59	.77	.348	3 ด้านขึ้นไป	95	4.01	.67	ด้านนันทนาการ	1-2 ด้าน	27	3.68	.94	1.54	.099	3 ด้านขึ้นไป	95	3.96	.78	ด้านความปลอดภัย	1-2 ด้าน	27	3.78	.63	1.05	.507	3 ด้านขึ้นไป	95	3.95	.74	รวม	1-2 ด้าน	27	3.76	.51	2.28	.700	3 ด้านขึ้นไป	95	4.04	.57																														
ด้านเศรษฐกิจ	1-2 ด้าน	27	3.52	.61	2.87	.673																																																																																					
	3 ด้านขึ้นไป	95	3.93	.65			ด้านสภาพแวดล้อม	1-2 ด้าน	27	3.89	.59	.77	.348	3 ด้านขึ้นไป	95	4.01	.67	ด้านนันทนาการ	1-2 ด้าน	27	3.68	.94	1.54	.099	3 ด้านขึ้นไป	95	3.96	.78	ด้านความปลอดภัย	1-2 ด้าน	27	3.78	.63	1.05	.507	3 ด้านขึ้นไป	95	3.95	.74	รวม	1-2 ด้าน	27	3.76	.51	2.28	.700	3 ด้านขึ้นไป	95	4.04	.57																																									
ด้านสภาพแวดล้อม	1-2 ด้าน	27	3.89	.59	.77	.348																																																																																					
	3 ด้านขึ้นไป	95	4.01	.67			ด้านนันทนาการ	1-2 ด้าน	27	3.68	.94	1.54	.099	3 ด้านขึ้นไป	95	3.96	.78	ด้านความปลอดภัย	1-2 ด้าน	27	3.78	.63	1.05	.507	3 ด้านขึ้นไป	95	3.95	.74	รวม	1-2 ด้าน	27	3.76	.51	2.28	.700	3 ด้านขึ้นไป	95	4.04	.57																																																				
ด้านนันทนาการ	1-2 ด้าน	27	3.68	.94	1.54	.099																																																																																					
	3 ด้านขึ้นไป	95	3.96	.78			ด้านความปลอดภัย	1-2 ด้าน	27	3.78	.63	1.05	.507	3 ด้านขึ้นไป	95	3.95	.74	รวม	1-2 ด้าน	27	3.76	.51	2.28	.700	3 ด้านขึ้นไป	95	4.04	.57																																																															
ด้านความปลอดภัย	1-2 ด้าน	27	3.78	.63	1.05	.507																																																																																					
	3 ด้านขึ้นไป	95	3.95	.74			รวม	1-2 ด้าน	27	3.76	.51	2.28	.700	3 ด้านขึ้นไป	95	4.04	.57																																																																										
รวม	1-2 ด้าน	27	3.76	.51	2.28	.700																																																																																					
	3 ด้านขึ้นไป	95	4.04	.57																																																																																							

จากตาราง 21 ผลการศึกษาความแตกต่างระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตาม
 โครงการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ โดยการวิเคราะห์
 ความแปรปรวน (t - test) ชนิด Independent samples ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบความแตกต่างในสมมติฐานระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอสีอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคล สรุปได้ดังตาราง 22

ตาราง 22 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย

ข้อสมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน	สถิติที่ใช้
1. ระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการมีความแตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ	ปฏิเสธสมมติฐาน	Independent simple t – test
2. ระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการมีความแตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ	ปฏิเสธสมมติฐาน	One – way ANOVA
3. ระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการมีความแตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา	ปฏิเสธสมมติฐาน	One – way ANOVA
4. ระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการมีความแตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพสมรส	ปฏิเสธสมมติฐาน	One – way ANOVA

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อสมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน	สถิติที่ใช้
5. ระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการมีความแตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	ปฏิเสธสมมติฐาน	One – way ANOVA
6. ระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการมีความแตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านจำนวนพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ	ปฏิเสธสมมติฐาน	One – way ANOVA
7. ระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการมีความแตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ	ปฏิเสธสมมติฐาน	Independent simple t – test

จากตาราง 22 ผลการศึกษาความแตกต่างของระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่นในพื้นที่อำเภอสีอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ในภาพรวม ตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา ด้านสถานภาพสมรส ด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ด้านจำนวนพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการและด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกปัจจัย

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตาม
โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ใน
พื้นที่อำเภอสีอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการ
ปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่
อำเภอสีอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ รายละเอียดดังตาราง 23

ตาราง 23 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรที่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด

(N = 122)

ผู้ตอบ/ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	จำนวนคน	ร้อยละ
- ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	53	43.44
- ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	69	56.56
รวม	122	100

จากตาราง 23 พบว่า ในจำนวนเกษตรกรทั้งสิ้น 122 คน มีผู้ตอบแบบสอบถาม
ปลายเปิด แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ
เกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น
ในพื้นที่อำเภอสีอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ จากแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 53 คน
คิดเป็นร้อยละ 43.44 ส่วนที่เหลือจำนวน 69 คน เป็นผู้ที่ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด
คิดเป็นร้อยละ 56.56 ดังตาราง 23

จากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตาม
โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่
อำเภอสีอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ สามารถสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ภาครัฐบาล หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ควรเพิ่มจำนวนงบประมาณต่อ
ยอดในการดำเนินโครงการให้ต่อเนื่อง หรือให้มีโครงการอื่นมาจัดทำให้ต่อเนื่องกัน
2. ภาครัฐบาล หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง จัดหาตลาดรองรับพืชผลทาง
การเกษตรของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่

3. ภาครัฐบาล หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ควรมีบอร์ดประชาสัมพันธ์ และจัดอบรมให้ความรู้ ชาวสวน เกี่ยวกับเกษตรกรรมตามหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึง ข้อมูลได้ง่ายขึ้น

4. หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดการศึกษาดูงานที่เกี่ยวกับการเกษตรกรรม เพื่อนำมาต่อยอดกับเกษตรกรรมของตนเอง

ส่วนที่ 5 ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่นในพื้นที่อำเภอสีอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาข้อมูลระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอสีอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม มาปรับปรุงเป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอสีอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ โดยผู้เชี่ยวชาญ 10 ท่าน พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอสีอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ที่ควรนำไปศึกษาหาแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอสีอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ มีจำนวน 3 ด้านที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านการศึกษา 3) ด้านสุขภาพอนามัย รายละเอียดดังตาราง 24

ตาราง 24 ผลการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอ ลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นรายด้านกับค่าเฉลี่ยรวม

คุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการ	ค่าเฉลี่ย	ผลการเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยรวม	สรุปผล
1. ด้านสุขภาพอนามัย	3.89	ต่ำกว่า	ควรพัฒนา
2. ด้านการศึกษา	3.86	ต่ำกว่า	ควรพัฒนา
3. ด้านที่อยู่อาศัย	4.14	สูงกว่า	-
4. ด้านครอบครัว	4.32	สูงกว่า	-
5. ด้านเศรษฐกิจ	3.84	ต่ำกว่า	ควรพัฒนา
6. ด้านสภาพแวดล้อม	3.98	เท่ากัน	-
7. ด้านนันทนาการ	3.90	ต่ำกว่า	ควรพัฒนา
8. ด้านความปลอดภัย	3.91	ต่ำกว่า	ควรพัฒนา
ภาพรวม	3.98		

ซึ่งผลการหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอ ลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ โดยเลือก 3 ด้านที่ต่ำที่สุด ระดมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน พิจารณา เสนอแนะ และแสดงความคิดเห็น มีดังนี้

1. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญมากในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดำรงอยู่ได้ในชีวิตประจำวัน เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของโลก ทันสมัยมากขึ้น อาหาร ข้าวของเครื่องใช้ นับวันแพงขึ้น แต่รายได้กลับน้อยกว่ารายจ่าย ดังนั้น ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรจะดีขึ้น ก็ขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจที่ลงตัว ไม่เอาเปรียบการกับผู้มีรายได้น้อย ช่วยได้โดยไม่ให้กระทบกับอาชีพอื่น และไม่เน้นกับอาชีพหนึ่งมากเกินไป จะได้มีความเท่าเทียมกันในอาชีพ ดังนั้น แนวทางที่เกษตรกรให้ข้อคิดเห็น มีดังนี้

“ถ้าโครงการนี้จัดทำครบตามที่กำหนดไว้ จะทำให้เกษตรกรได้มีรายได้จากการปลูกพืชผัก ผลไม้ ได้ขายตามตลาดชุมชน ตามหมู่บ้าน เป็นสิ่งที่สร้างอาชีพเสริมได้ นอกจากการปลูกข้าว”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2561)

“โครงการนี้ดี ถ้ามีการดำเนินที่ต่อเนื่องกันจนครบกำหนดของโครงการ จะทำให้มีรายได้ของครอบครัว และได้ลดค่าใช้จ่ายของครอบครัวได้ด้วย”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2561)

“ต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจัดหาตลาดรองรับให้กับเกษตรกรในการดำเนินตามโครงการ สร้างรายได้และลดค่าใช้จ่ายได้”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2561)

“จัดทำเป็นกลุ่มหลาย ๆ คน แล้วย่นำมารวมกัน ให้มีนายหน้ามารับซื้อ ส่งออกไปสู่ตลาด สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2561)

“ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดหาตลาดไว้รองรับพืชผลของเกษตรกร”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2561)

“ถ้าทุกอย่างเป็นไปตามโครงการกำหนด ก็จะได้ ทั้งสุขภาพอนามัย เศรษฐกิจ และอื่น ๆ”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6, สัมภาษณ์วันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2561)

“รัฐบาลกำลังส่งเสริมการปลูกผักอินทรีย์ ส่งขายในตลาดชุมชน ตลาดอำเภอ หาสมาชิกเครือข่ายเพื่อรวบรวมพืชผักไปขายในตลาดนั้น ๆ”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2561)

“สนับสนุนให้ปลูกพืชเกษตรเศรษฐกิจหลากหลาย จำหน่ายในตลาดท้องถิ่น เช่น พืชผัก ไม้ผลยืนต้น”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2561)

“สนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชหลาย ๆ ชนิดที่ทางผู้บริโภคต้องการ ”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2561)

“สนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชให้หลากหลาย พร้อมกับจัดหาตลาดไว้รองรับพืชผักของเกษตรกร ”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10, สัมภาษณ์วันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2561)

สรุป แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอสีอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ เมื่อโครงการนี้จัดทำครบตามที่กำหนดไว้ จะทำให้เกษตรกรได้มีรายได้จากการปลูกพืชผัก ผลไม้ ได้ขายตามตลาดชุมชน ตามหมู่บ้าน เป็นสิ่งที่สร้างอาชีพเสริมได้นอกจากการการปลูกข้าว ทำให้มีรายได้ของครอบครัว และได้ลดค่าใช้จ่ายของครอบครัวได้ด้วย อยากรู้ให้เจ้าที่ที่เกี่ยวข้องจัดหาตลาดรองรับพืชผักของเกษตรกรตามโครงการ จัดทำเป็นกลุ่มหลาย ๆ คน แล้วนำมารวมกัน ให้มีนายหน้ามารับซื้อส่งออกไปสู่ตลาด เพราะโครงการที่เกิดขึ้นนี้สามารถเลี้ยงตัวเองและสร้างรายได้ครบคู่กับไป ดังนั้น ควรที่จะมีตลาดที่สามารถรองรับสินค้าที่จะเกิดขึ้นกับเกษตรกรให้ได้ ไว้ใจได้ และสนับสนุนอาชีพของเกษตรกรสร้างรายได้จากสิ่งที่ทำอยู่ไปเลี้ยงครอบครัวได้อย่างยั่งยืน

2. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ด้านการศึกษา

ในการศึกษาที่สำคัญ ควรเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญกับอาชีพ เน้นการศึกษาที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน จะเป็นการดียิ่งขึ้น ถ้าการศึกษาจะนำไปสู่อาชีพที่ตรงสาย เกษตรกรก็ต้องการศึกษาที่ตรงตามอาชีพที่ทำ ส่งเสริมให้ทำในสิ่งที่มีอยู่ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับเกษตรกรในพื้นที่นั้น ๆ ดังนั้น แนวทางที่เกษตรกรให้ข้อคิดเห็น มีดังนี้

“ควรมีการจัดอบรม ให้ความรู้เรื่องดิน น้ำ พันธุ์พืชที่เหมาะสมแต่ละพื้นที่จัดพาไปศึกษาดูงานตามศูนย์การเรียนรู้เกษตรกรรมในที่ต่าง ๆ เป็นการเปลี่ยนแนวคิดและสามารถนำมาต่อยอดงานของตนเอง เป็นแนวทางที่ดีสำหรับเกษตรกรที่จะทำและทำเป็นอาชีพหลักได้ต่อไป”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2561)

“ควรมีการจัดอบรม และให้มาสนับสนุนตรงตามอาชีพและความสามารถในแต่ละชุมชน และจัดรวมกลุ่มเป็นศูนย์การเรียนรู้อาชีพที่มีอยู่ในชุมชน”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2561)

“ควรมีการจัดอบรมระหว่างที่ดำเนินโครงการ แนะนำแนวทาง วิธีการจัดการพื้นที่ให้เหมาะสม ควรมีเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อตรวจดูการดำเนินตามโครงการ จัดพาไปศึกษาดูงานตามศูนย์การเรียนรู้ที่สำเร็จแล้วเป็นตัวอย่างในการนำมาพัฒนาพื้นที่ของแต่ละคน”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2561)

“ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้ความรู้ และจัดกลุ่มศึกษาดูงานตามศูนย์การเรียนรู้ ว่าที่สำเร็จได้เพราะอะไร งบประมาณมาจากที่ไหน จุดเริ่มต้นที่สำคัญคืออะไร ในทำเกษตรกรรม แบบนี้จะเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ให้แก่ประโยชน์กับเกษตรกรที่ยั่งยืนต่อไปได้”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2561)

“จัดอบรมให้คำแนะนำ อยากให้เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่เพื่อประเมินความก้าวหน้าและให้คำแนะนำในการดำเนินการต่อไป”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2561)

“ฝึกอบรมอยู่บ่อยครั้ง เพื่อกระตุ้นในการดำเนินงาน”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6, สัมภาษณ์วันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2561)

“ได้จัดทำเป็นศูนย์การเรียนรู้พีชอินทรีย์ สามารถไปศึกษาหาความรู้ได้เพิ่มเติม”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2561)

“การฝึกอบรมให้ความรู้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2561)

“สนับสนุนให้จัดอบรมทุกครั้งที่มีงบประมาณลง จะได้รู้วิธีการในการผลิตพืชผล ให้มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นของภัยพืชผลและภัยธรรมชาติ”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2561)

“จัดให้ความรู้ อบรม ศึกษาดูงาน จะเป็นวิธีที่เกษตรกรจะได้มีความรู้เรื่องการเกษตรแบบผสมผสานมากขึ้น”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10, สัมภาษณ์วันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2561)

สรุป แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอสีอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ด้านการศึกษา ได้แก่ ควรมีการจัดอบรม ให้ความรู้เรื่องดิน น้ำ พันธุ์พืชที่

เหมาะสมแต่ละพื้นที่ จัดพาไปศึกษาดูงานตามศูนย์การเรียนรู้เกษตรกรรมในที่ต่าง ๆ เป็นการเปลี่ยนแนวคิดและสามารถนำมาต่อยอดงานของตนเอง เป็นแนวทางที่ดีสำหรับเกษตรกรที่จะทำและทำเป็นอาชีพหลักได้ต่อไป สนับสนุนตรงตามอาชีพและความสามารถในแต่ละชุมชน และจัดรวมกลุ่มเป็นศูนย์การเรียนรู้อาชีพที่มีอยู่ในชุมชน เพราะเกษตรกรขาดความรู้ในการทำเกษตรกรรมทางอื่น ขาดความมั่นใจในการลงทุนที่จะทำ ดังนั้น ควรมีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องพื้นที่ให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร เทคนิคต่าง ๆ ที่จะทำให้ผลลงทุนไม่เสียเปล่าและเรื่องของการตลาดที่จำเป็นในการสร้างรายได้เลี้ยงตัวเองได้ จากการศึกษาและประสบการณ์

3. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ด้านสุขภาพอนามัย

สุขภาพอนามัยที่ดี ควรรับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ ผักที่ปลอดสารเคมี ปลูกรับประทานเอง ประหยัด ปลอดภัย จะเป็นสิ่งที่ดีต่อสุขภาพ ปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บ เพราะทุกวันนี้สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ สุขภาพอนามัยที่ไม่มีโรค เป็นลาบอันประเสริฐ ดังนั้นแนวทางที่เกษตรกรให้ข้อคิดเห็น มีดังนี้

“ได้ปลูกผักรับประทานเอง ปลอดสารเคมี ประหยัดค่าใช้จ่ายได้มาก ส่งผลทำให้สุขภาพอนามัยดี จิตใจดี และมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2561)

“ควรให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีการสนับสนุนการปลูกผักอินทรีย์ ปลอดสารเคมี ทำให้สุขภาพดี ปลอดภัยโรคภัยไข้เจ็บ”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2561)

“ควรให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้คำแนะนำเรื่องพืชผักเพื่อสุขภาพ ปลอดภัยโรคภัยไข้เจ็บ ปลูกผักปลอดสารเคมี เป็นต้น ”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2561)

“ควรให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้ความรู้เรื่องสุขภาพดี เพราะรับประทานผักที่ตนเองปลูก เหลือได้ขายในชุมชน แจกจ่ายให้กับเพื่อนบ้านพี่น้อง ”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2561)

“ปลูกผักปลอดสารเคมี ประหยัดค่าใช้จ่ายได้เยอะ”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2561)

“โครงการดี ปลุกพืชปลอดสารเคมี เป็นสิ่งที่บริโภคประจำในชีวิต
ปลูกเอง กินเอง จะดีต่อสุขภาพอนามัย”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6, สัมภาษณ์วันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2561)

“ในโครงการเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชปลอดสารเคมี เกษตร
อินทรีย์ และทำเป็นศูนย์เรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพสินค้าเกษตร ปลูกเอง กินเอง กินของ
ไม่มีสารพิษ สุขภาพอนามัยก็จะดีตามมา”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2561)

“สนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชผักอินทรีย์กินเองในครอบครัว”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2561)

“สนับสนุนให้ปลูกผักรับประทานเอง เป็นผักที่ปลอดสารพิษ ประหยัด
ค่าใช้จ่าย และดีต่อสุขภาพอนามัย”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2561)

“สนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชผักกินเอง พวกผักอินทรีย์ จะได้ดีต่อ
สุขภาพและมีรายได้เสริมจากการขายพืชผักที่ปลูกด้วยกำลังตัวเอง ”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10, สัมภาษณ์วันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2561)

สรุป แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรตามโครงการปรับเปลี่ยน
พื้นที่ปลูกข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น ในพื้นที่อำเภอสีล่ออำนาจ จังหวัด
อำนาจเจริญ ด้านสุขภาพอนามัย ได้แก่ ควรปลูกผักรับประทานเอง ปลอดสารเคมี
ประหยัดค่าใช้จ่ายได้มาก ส่งผลทำให้สุขภาพอนามัยดี จิตใจดี และมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
ควรให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีการสนับสนุนการปลูกผักอินทรีย์ ให้คำแนะนำเรื่องพืชผักเพื่อ
สุขภาพ ทำเป็นศูนย์เรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพสินค้าเกษตร ปลูกเอง กินเอง และมีรายได้
เสริมจากการขายพืชผัก เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปที่ทำนา ทำสวน
สุขภาพก็ไม่ค่อยดี มีโรคประจำตัว เบาหวาน ความดัน หัวใจ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ต้องเน้น
ให้ดูแลสุขภาพ โดยเริ่มต้นจากการรับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ ที่ปลอดสารเคมี มี
จิตใจที่ดี ดังนั้น ควรให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ ให้คำแนะนำ วิธีการปลูกพืชผักอินทรีย์
รับประทานได้ และขายได้ เพื่อสุขภาพของทุกคนในชุมชน